

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р СВЕТОСЛАВ АНГЕЛОВ КОСЕВ

за присъждане на образователната и научна степен “доктор”,
научна област 8. Изкуства,
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство,
НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ
ФАКУЛТЕТ "ИЗЯЩНИ ИЗКУСТВА"
КАТЕДРА „РИСУВАНЕ”
дисертационен труд на тема
"РИСУНКАТА В ДИГИТАЛНА СРЕДА"

на **Асен Миланов Миланов**

Научен ръководител: проф. Светозар Бенчев

1. „Данни за дисертацията и автореферата”

Дисертационният труд е с общ обем от 106 стр. текст, който е придружен от приложение, съдържащо 37 авторски разработки, доказващи основната теза на автора. Произведенията са разгледани в подробен теоретичен анализ в трета глава и имат функцията на апробационен компонент. В библиографията са посочени 71 източника, класифицирани по показателите кирилица и латиница. Поради факта, че авторът на това изследване споделя личния си опит по разгледаната в дисертацията тема, може да бъде направено заключението, че трудът е оригинален и автентичен.

Структурата на дисертационния труд отговаря на изискванията за такова изследване. Дисертацията съдържа увод, три глави и заключение. В увода са дефинирани проблеми, които са предмет на разсъждение в изследването, а именно: проблемът за авторските права върху дигиталната рисунка и ползването ѝ в реалното пространство; да се определи ролята и мястото на дигиталната рисунка в системата за поддържане на нетекстова информация.

Фиксирана е целта на изследването, както и задачите чрез които ще бъде постигната тя. Посочени са два обекта на изследването: процесът на генериране на рисунка в дигитална среда, където се анализират общите черти

и разликите с рисунката получена по неелектронен начин; аналогия между съвременните компютърни средства и класическите пределектронни методи и средства за рисуване. Предметът е дигиталната рисунка като вид изображение, което има нови качества в сравнение с предишните, както начини на получаване, така и среда на разпространение.

Методите за изследване посочени в увода са: исторически анализ; сравнителен анализ; метод на иконологията; метод на иконографията. В трета глава е използван и формален анализ на авторските произведения, създадени в подкрепа на теоретичната обосновка.

В секцията „Преглед на литературата“, която е част от увода, авторът на дисертацията се е спрял на статия на Рене Беекман в която е дадено определение на това какво е „дигитално изкуство“. Тази дефиниция е от съществено значение за посоката на изследването поради факта, че докторантът фиксира две от трите смислови ядра на определението.

В първа глава е направен исторически обзор на развитието на рисунката и какво е нейното отражение в съвременните технологични средства за репрезентиране на изображение. Направени са интересни връзки между мозайката и пикселите на компютърния дисплей. В друг момент е направена връзка между рисунката на дъска и електронните средства за представяне на изображение. Изследвани са няколко етапа в развитието на изкуството в синхрон с влиянието на технологиите. Не е пропуснат и етапът в който поради постоянните технически проблеми и откази на техниката, публичната критика и враждебните действия сериозно възпират и практически почти преустановяват развитието на рисунката в дигитална среда. В края на първа глава е направено обобщението, че рисунката направена с реални средства като: молив, хартия, туш, перо и пр. има уникални свойства, които се предават, проявяват и „преповтарят“ в дигиталната рисунка, създавана и разпространявана в дигитално пространство.

Във втора глава е обърнато внимание на прехода от класическата академично рисунка към дигиталната. Разгледани са основни моменти в

развитието на рисунката, като за пример е даден периода на постмодернизма, когато тя запазва основните изобразителни свойства, но вече не копира сляпо обекта и не го изучава – това е оставено на академизма, а се стреми да придаде самостоятелна авторова изразност. Сериозно внимание е обърнато от една страна на творчеството обвързано с рисунката на български автори от втората половина на ХХ-ти век и от друга анализа на българските изкуствоведи за процесите в дадения период. В последствие е разгледана и „спорната“ в определени пунктове позиция на дигиталната рисунка от различни ъгли, като са анализирани ключови моменти в процеса на нейното създаване. Отделено е и внимание на въпроса за оригиналността на базата и протоформа на електронната рисунка. Засегнати са и въпросите за композицията и перспективата като важен елемент в прехода от класическата академична към съвременната свободна рисунка. В заключителната част на втора глава са разгледани причините за появата на термините виртуална култура и виртуално изкуство, които стават своеобразен символ на изкуството на днешния ден. В допълнение на разгледаните етапи и процеси е формулирано и определение за това, че компютърната рисунка е вид изобразително изкуство, което се основава на основите на рисуването изкуство, но притежава и съвкупност от собствени изобразителни и изразни средства, които са иманентни и са породени от това, че тя се създава с помощта на компютърни и цифрови технологии.

В трета глава дигиталната рисунка се разглежда като обект, който има много аспекти, но е обърнато внимание на следните: създаването на рисунката с електронни средства и използването на електронни програми, поместване на рисунката в дигиталното пространство. В тази глава авторът се позовава изцяло на личния си опит, като прави формален анализ на произведения, които са създадени от него. Подчертано е, че циклите са изработени изцяло "на ръка" с графични редактори и електронни съоръжения, като момента на създаване и съществуване в дигиталната среда съвпадат. Чрез формалния анализ се изследват от една страна ортотропните (еднакви във всички посоки) свойства на тримерното пространство, а от

друга анизотропните (нееднакви във всички посоки) свойства на пространството. В заключителния етап на трета глава е направен един извод, който смятам за съществен, а именно *„Дигиталното пространство не само мултиплицира въпросите за конвергенцията между изкуството, науката и технологията, но ги обвързва и с разбирането на красотата като едно от базовите понятия на класическата естетика. Дигиталното пространство става основа за преразглеждане на въпроса за красивото като прехвърля прерогативите за производството му от изкуството към дизайна, но и търси начин за формиране на нови естетически представи, непосредствено свързани с т.н. Virtual Art“.*

В заключението са направени обобщени изводи от изследването, като се завършва с извода, че изучаването на дигиталната рисунка ще заема все по-голямо място в дейността на съвременния творец.

След проучването на предоставения ми труд мога да дам мнение, че авторефератът отразява коректно текста на дисертацията.

Забележка: На няколко места в труда забелязах прекалено дълги изречения. Мога да препоръчам те да бъдат разделени на няколко по-малки с цел по-лесното им асимилиране.

2., „Научни приноси“

Като научна новост на разглежданото изследване е посочено, че се състои в това, *„че в българската научна литература за пръв път се правят както общи, така и конкретни изследвания на дигиталната рисунка – каква е нейната природа, кои са новите начини за нейното генериране и как тя съществува и служи на хората в електронното пространство.“* Мога да се съглася с това твърдение поради факта, че темата е разгледана от няколко различни ъгъла, които органично са свързани с естетиката на класическата рисунка. По този начин е намерено мястото на дигиталната рисунка, като естествена част от цялостната визия за рисунката въобще. Посочена и практическа ценност която се състои в това, *„че се обобщава опита на автор, който създава дигитални рисунки.“* Това безспорно е факт, който не може да бъде отречен, тъй като в анализа са използвани авторски

произведения. По този начин изследването може да бъде използвано като средство за обучение и личен пример на студентите от ВУЗ.

В края на дисертацията са посочени и следните приноси моменти:

За пръв път в българското изкуствознание се провежда изследване, свързано с тематиката на рисунката в дигиталната среда.

Изследвано е влиянието на класическата академична рисунка върху рисунката в дигиталната среда е показана взаимовръзката между тези рисунки.

Изяснено е влиянието на апаратното оформяне на съвременната дигитална среда и значението, която тя има за разполагане на рисунката в нея.

Показани са възможностите на формалния анализ на рисунки в дигиталната среда, а също така и на компаративния анализ, който дава възможност да се изследват сходни явления както с рисунките в реалната, така и с тези, разположени в дигиталната среда.

Моето мнение е, че посочените приноси съответстват с качествата на дисертационния труд.

3. „Публикации и участия в научни форуми”

Докторантът е посочил едно участие с доклад в конференция:

1. „Проблеми на изящните и приложните изкуства“ – докторантска конференция в НХА 2013 г.

Посочена е една публикация по темата:

1. Миланов, Асен. Рисунката в дигиталното пространство – постановка на изучаване на проблема. – В Проблеми на приложните и изящните изкуства, - С., 2014.

Тъй като не съм добре запознат с нормативната база на НХА, мога да изкажа предположение, че броя на публикациите и участия в научни форуми е достатъчен.

4. „Заключение”

След обстойно запознаване с качествата на предложения ми за рецензиране дисертационен труд на тема " РИСУНКАТА В ДИГИТАЛНА

СРЕДА " на докторант Асен Миланов Миланов мога да заключа, че изследването притежава необходимите качества за присъждане на съответната образователна и научна степен. Препоръките, които мога на направя са във връзка с дадената в т.1 забележка. Освен това мисля, че би могло след допълнително редактиране и подходяща адаптация от структурно и терминологично естество, трудът да бъде използван като учебно помагало за висши и средни учебни заведения.

Считам, че представеният за рецензиране дисертационен труд на тема "РИСУНКТА В ДИГИТАЛНА СРЕДА" отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и му давам обща положителна оценка.

Предлагам на докторанта Асен Миланов Миланов да бъде присъдена образователната и научна степен "доктор" по научна област 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство.

Доц. д-р Светослав Косев
(подпис)

27.10.2016 г.

В.Търново